

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

РУЧКІНА Маріанна Миколаївна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЕКСПЕРТИЗИ В ОСВІТІ

Інтеграція України у світовий освітній простір потребує постійного вдосконалення національної системи освіти. Це передбачає пошук ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг, впровадження інноваційних педагогічних систем, забезпечення реальної рівності доступу до якісної освіти для всіх громадян. Важливими аспектами є надання можливостей і свободи вибору в освіті, модернізація змісту освітніх програм і організаційних підходів відповідно до світових тенденцій та вимог ринку праці, а також розвиток державно-громадської моделі управління освітою.

Експертиза в освіті є важливим інструментом аналізу та оцінки освітніх процесів, програм і систем. Її основна мета – забезпечити об'єктивність і якість ухвалення рішень на основі науково обґрунтованих даних. Розгляд функцій, типів і методів експертизи дозволяє зрозуміти її багатогранну природу, визначити основні завдання, які вона виконує, типологізувати підходи до її проведення та окреслити способи досягнення найвищої ефективності оцінки в освітній сфері.

Питання експертизи в освіті висвітлюється у працях учених різних галузей, а саме: Н. Алексєєв, В. Докучаєва, І. Підласий, О. Іваницька, А. Панченко, Л. Калініна, О. Боднар, О. Величко, О. Половенко, В. Новосад, Р. Селіверстов, І. Артим А. Яблонський та ін.

Варто зазначити, що для застосування експертизи важливо враховувати три ключові висновки: більшість сучасних експертних процедур, включаючи методи статистичної обробки даних, базуються на класичних принципах, які передбачають кваліфікацію певної якості або виконання; розвиток експертизи як окремого виду діяльності не заперечує цих основ, але змінює їх функціональне значення, відбувається поступовий перехід від оцінювання якості до оцінювання виконання, що супроводжується модернізацією експертних процедур і впровадженням нових прийомів та засобів, орієнтованих на ширші завдання; необхідно визнати принципові обмеження традиційних логічних підходів до експертизи. Вони стають менш актуальними під час роботи з уже існуючими або вдосконаленими проєктами та технологіями. У зв'язку з цим виникає потреба подолати ці обмеження, розв'язуючи проблему подальшого вдосконалення та трансформації експертної діяльності. Ці аспекти підкреслюють важливість розвитку експертизи для досягнення її більшої ефективності та адаптивності до сучасних потреб [5, с. 16].

Потреба в експертизі виникає тоді, коли усвідомлюється, що проблему можна розв'язати кількома способами, і кожен з них має потенціал бути

правильним. Порівняльна ефективність цих способів визначається здатністю враховувати максимальну кількість побічних результатів. У цьому контексті експертиза зосереджується на порівняльному аналізі нецільових результатів усіх компонентів чинної системи. Вона стає необхідною тоді, коли об'єкт потребує оцінки з позиції тих практик і підходів, які не є його внутрішньою складовою.

О. Касьянова визначає умови реалізації педагогічної експертизи у закладах вищої освіти, серед яких: програма та ресурсне забезпечення експертної діяльності, дотримання внутрішньо-організаційних стандартів для підготовки процедур оцінювання, обробки та інтерпретації результатів; мотивація учасників освітнього процесу, спрямована на підвищення точності оцінювання якості освітнього процесу; правові, технічні та етичні норми, які регулюють взаємодію учасників педагогічної експертизи; високий статус організації, що здійснює експертизу; психологічна та організаційна готовність викладачів, студентів і керівників до співпраці; професійно підготовлені експерти, здатні якісно виконувати свою роботу.

Експертне пізнання має чітко практичний характер і виникає у відповідь на запити освітньої практики, реалізується безпосередньо в освітній діяльності, має своїм основним критерієм практичну успішність, сприяє розумінню та вирішенню проблем освітнього процесу. Цей підхід дозволяє забезпечити високий рівень якості освітнього процесу та його відповідність сучасним потребам суспільства [1].

Отже, рекомендується дотримуватися ряду вимог при організації зовнішньої експертизи, приділяючи особливу увагу ключовим елементам, які забезпечують її обґрунтованість, надійність і прийнятність, а також відповідають європейським підходам до забезпечення якості вищої освіти. До таких аспектів належать: залучення експертів з належними компетенціями та відповідними навичками для виконання завдань оцінювання; ретельний відбір експертів і організація їхнього консультування або навчання; участь міжнародних експертів та здобувачів освіти у процесі оцінювання; забезпечення процедур експертизи, достатніх для формування об'єктивних і адекватних висновків; проведення самооцінки, підготовка звіту, відвідування закладів вищої освіти, складання та публікація звітів, а також реалізація рекомендацій, зазначених у них.

Розглядаючи етапи здійснення експертизи, Д. Рупняк визначає наступні: підготовчий, основний та підсумковий. Підготовчий етап передбачає ухвалення рішення про необхідність проведення експертизи, формування експертної комісії, розробку плану проведення експертизи, включаючи визначення її цілей і завдань. Зміст основного етапу зосереджений на визначенні процедури проведення експертизи, установленні критеріїв оцінювання та показників, що будуть використовуватися для аналізу,

безпосереднє здійснення процесу оцінювання. Підсумковий етап – аналіз отриманих результатів експертної діяльності, формулювання висновків на основі проведеного аналізу, розробка рекомендацій і пропозицій для вдосконалення об'єкта експертизи, ухвалення остаточного рішення щодо підсумків експертизи. Ці етапи забезпечують системність і ефективність проведення експертизи, дозволяючи досягати об'єктивних і надійних результатів [4].

О. Касьянова визначає етапи проведення експертизи схожі з Д. Рупняком. Етапи дослідниці визначає так: перший – підготовчий, що відповідає за забезпечення всіх необхідних умов для проведення експертного оцінювання (нормативні документи (інструкції, протоколи), план-графік роботи експертів); другий – технологічний, на якому аналізують показники якості різних параметрів об'єкта оцінювання, проводять обробку отриманих даних, оформлюють висновки, що відображають результати оцінювання; третій – заключний, що передбачає обробку та інтерпретацію результатів експертного оцінювання, аналіз протоколів експертних оцінок для забезпечення їхньої коректності, розробку рекомендацій для доопрацювання, коригування або подальшого розвитку об'єкта оцінювання. На думку дослідниці, ці три етапи забезпечують послідовність і системність процесу експертного аналізу, що дозволяє отримати якісні та об'єктивні результати [2, с. 68].

На відміну від Д. Рупняка та О. Касьянової, О. Мармаза визначає шість етапів здійснення експертизи, а саме:

- вибір експертів та формування експертної групи (передбачає підбір фахівців, які мають необхідні компетенції, та створення команди, здатної ефективно виконати поставлені завдання);
- розробка плану та визначення умов експертної діяльності (визначаються цілі, завдання, етапи експертизи та оптимальні умови для її проведення, включаючи організаційні й технічні аспекти);
- з'ясування техніки оцінювання (вибір інструментів і способів збору даних, які забезпечать точність і об'єктивність експертного аналізу);
- вибір експертних методик (розробка або адаптація методик, які відповідатимуть природі та специфіці об'єкта експертизи);
- обробка даних (аналіз отриманої інформації, її систематизація та перевірка на відповідність встановленим критеріям);
- підсумковий етап (формулювання висновків, розробка рекомендацій та остаточна оцінка об'єкта експертизи) [3, с. 59].

Отже, під час проведення експертизи щодо надання освітніх послуг закладами освіти зазвичай оцінюється відповідність наступним вимогам: кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу для окремих напрямів підготовки чи спеціальностей відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівнів. Також

аналізується організація навчально-виховної роботи, якість підготовки здобувачів освіти, ефективність використання та розвиток матеріально-технічної бази, об'єктів соціально-побутової інфраструктури, а також стан фінансово-господарської й управлінської діяльності закладу, добираючи різні методи та інструменти.

Список використаних джерел:

1. Касьянова О. М. Експертиза якості навчально – виховного процесу у вищій школі як основа його оптимізації. <https://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/16616/4/kasjanova.pdf>
2. Касьянова О. М. Технологія здійснення педагогічної експертизи загальної середньої освіти регіону у системі його соціально-економічного і культурно-духовного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 22, С. 66-68.
3. Мармаза О. І. Експертиза закладу освіти та його об'єктів у контексті кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти зі спеціальності «Менеджмент». *Управління школою*, 2020. №22-24. С. 55-69.
4. Рупняк Д. М. Организационно-педагогическая деятельность методической службы района (города) по внедрению новых педагогических идей в школьную практику : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Киев, 1991. 161 с.
5. Федорова Н. Про педагогічну експертизу. *Освіта та розвиток обдарованої особистості* . № 4 (59), 2017. С. 14-22.

САВЧЕНKOBA Марія Вікторівна

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN EDUCATION

In modern societal conditions, the education system faces a number of fundamentally new challenges shaped by political, socio-economic, ideological, and other factors. Among these, particular importance is placed on the necessity to improve the quality and accessibility of education, expand academic mobility, integrate into the international scientific and educational community, develop economically efficient educational systems, strengthen university corporate culture, and enhance connections across various levels of education. One of the promising approaches to addressing these challenges is the informatization of the educational sector.

The advancement of technical communication tools has led to significant breakthroughs in information exchange. The introduction of modern information technologies, associated with progress in the fields of computer systems and telecommunication networks, has enabled the creation of a qualitatively new

інструменти розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів	
НОЗДРОВА Оксана Павлівна Проєктна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх вчителів у закладах вищої освіти	103
ПЛАХОТНИК Олена Олександрівна Симптоми емоційного вигорання науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та рекомендації щодо його подолання	106
РЕТЬМАН Михайло Сергійович Методи аграрної освіти України у воєнний період	108
РУЧКІНА Маріанна Миколаївна Сучасні підходи до експертизи в освіті	111
САВЧЕНКОВА Марія Вікторівна Innovative technologies in education	114
СОЛОВЕЙ Галина Сергіївна Переосмислення легітимності збройного врегулювання конфліктів у бакалаврському курсі з міжнародної безпеки після 24 лютого 2022	117
СПРІДОНОВА Наталія Георгіївна Потенціал використання сучасних інформаційних технологій в системі підготовки молодших бакалаврів технічного профілю	121
ТЕМЧЕНКО Ольга Василівна Управління розвитком інклюзивного середовища в закладі освіти	124
ТУМБРУКАКІ Алла Валеріївна Залучення можливостей штучного інтелекта в процес формування методичної компетентності майбутніх учителів математики	128
УЛЬЯНОВА Тетяна Юріївна Переваги застосування психологічного тренінгу під час підготовки майбутніх психологів	131
ФЕДОСОВ Сергій Никифорович Особливості викладання фізики в технічних університетах під час повномасштабної війни проти України	136
ФОГЕЛЬ Тетяна Миколаївна Cognitive and progmatic aspects of foreign language teaching methods: assessment for learning in the remote classroom	142
ХЛЄБНИКОВА Таліна Миколаївна Фактори впливу на ефективність управління трудовими ресурсами	145
ХМЕЛЮК Альона Василівна Інновації у вищій освіті: роль штучного інтелекту у створенні наукових досліджень	149
ХОЛТОБІНА Олександра Устинівна Формування здорового способу життя у майбутніх вихователів дошкільної освіти	152